

Računovodstveno odvajanje i troškovno računovodstvo

Regulatorni računovodstveni dokument

Podgorica, mart 2013. godine

SADRŽAJ

I.	DEFINICIJE POJMOVA	1
II.	UVOD.....	2
1.	INFORMACIJE O DRUŠTVU	2
III.	REGULATIVA.....	3
1.	ZAKONSKI OKVIR	3
1.1.	Zakon o elektronskim komunikacijama	3
1.2.	Obaveza nadzora cijena i troškovnog računovodstva	4
1.3.	Obaveza vođenja troškovnog računovodstva	5
1.4.	Relevantna tržišta za računovodstveno odvajanje i troškovno računovodstvo	6
2.	RAČUNOVODSTVENI PRINCIPI I NAČELA	8
2.1.	Principi regulatornog računovodstva	8
2.2.	Specifičnost politika regulatornog računovodstva	8
2.3.	Finansijsko Računovodstvena osnova	9
3.	OPIS TROŠKOVNOG MODELA.....	15
3.1.	Metodologija potpuno raspodjeljenih troškova (Fully Allocated Costs - FAC).....	15
3.2.	Transferne naknade	17
3.3.	Definicija i obracun WACC-a.....	18
IV.	REGULATORNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	22
1.	RAČUN DOBITI I GUBITKA	22
2.	IZVJEŠTAJ O PROSJEČNOM ANGAŽOVANOM KAPITALU.....	27
3.	KONSOLIDOVAN IZVJEŠTAJ	32
4.	IZVJEŠTAJ O JEDINIČNIM TROŠKOVIMA	33
5.	IZVJEŠTAJ O TRANSFERNIM NAKNADAMA	34

I. DEFINICIJE POJMOVA

AEK: Agencija za elektronske komunikacije

Metodologija: Metodologija računovodstvenog odvajanja i troškovnog računovodstva

RRD: Regulatorni računovodstveni dokument

ZEK: Zakon o elektronskim komunikacijama

SMP: Operater sa značajnom tržišnom snagom

FAR: Registar stalne imovine

OPEX: Operativni troškovi

CAPEX: Kapitalna, stalna imovina

HCC: Homogena mrežna komponenta (element)

Registar: Registar osnovnih sredstava

Opex – Operativni trošak,

Amortizacija – Godišnji trošak amortizacije,

WACC – Prosječna ponderisana cijena kapitala (definiše se od strane Agencije)

II. UVOD

1. INFORMACIJE O DRUŠTVU

Telenor d.o.o. Podgorica je jedan od tri operatora koja posjeduju licencu za pružanje usluga mobilne telekomunikacije u Republici Crnoj Gori. Društvo je u 100% vlasništvu Telenor Mobile Holding AS, Norveška.

Puni naziv Kompanije:

Društvo za promet, izgradnju i eksploataciju mreže mobilnih telekomunikacija
"Telenor" d.o.o.

Kratki naziv: Telenor d.o.o.

Podaci o kompaniji

Matični broj PIB: 02242974

Šifra djelatnost: 6190

Registarski broj: 5-0017124

Osnovna djelatnost Društva je pružanje usluga mobilne telekomunikacije, uključujući i veleprodaju paketa i vaučera ovlaštenim dilerima. Društvo ostvaruje prihode od prodaje uglavnom na domaćem tržištu. Međutim, prihode stiče i pružanjem usluga stranim kupcima (prihodi od roaminga), na osnovu komercijalnih postpaid i prepaid sporazuma o roamingu sa mobilnim operaterima iz raznih zemalja.

Sjedište Društva je u Podgorici, u ulici Bulevar Džordža Vašingtona 83.

III. REGULATIVA

1. ZAKONSKI OKVIR

Tržište elektronskih komunikacionih usluga u Crnoj Gori regulišu zakoni predstavljeni od strane regulatornih tijela, Vlade Crne Gore, Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije i Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost kao i Agencija za elektronske medije Crne Gore i Uprava za zaštitu konkurencije.

1.1 Zakon o elektronskim komunikacijama

Zakon o elektronskim komunikacijama je stupio na snagu u avgustu 2008. godine i uz nekoliko izmjena i dopuna važi i danas. On prati sljedeće aktivnosti na telekomunikacionom tržištu: elektronske komunikacione aktivnosti, odgovornosti u oblasti elektronskih komunikacija, status, izvor finansiranja i aktivnosti Agencije, procedure za operatore i druge elektronske komunikacione usluge provajdera, sudske sporove među subjektima na elektronskom komunikacionom tržištu, univerzalne uslužne djelatnosti, procedure za racionalno korišćenje ograničenih resursa, zaštitu prava korisnika usluga, prava i obaveze u pogledu povjerljivosti podataka u oblasti elektronske komunikacije i drugih aktivnosti koje su vezane za elektronsku komunikaciju.

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost ("Agencija") je regulatorno tijelo osnovano od strane Vlade Crne Gore 8.02.2011. godine sa ovlaštenjima i nadležnostima koje su definisane u Zakonu o elektronskim komunikacijama (u daljem tekstu "ZEK"). Agencija predstavlja nezavisno tijelo čije odgovornosti su definisane članom 8 Zakona. Agencija je u saradnji sa Upravom za zaštitu konkurencije odgovorna za tržišnu analizu. Član 40 ZEK određuje pravila koja se koriste pri analizi tržišta.

Uloga Agencije jeste da podstiče tržišnu konkurenciju i da osigura kvalitetno pružanje telekomunikacionih usluga po razumnim troškovima i cijenama uz podsticanje investicija u oblasti telekomunikacija.

Analize relevantnog tržišta u skladu sa članom 41 ZEK vrše se nakon usvajanja metodologije za sprovođenje analize relevantnog tržišta, uzimajući u obzir EU praksu. Metodologija o sprovođenju analiza je usvojena jula 2009. godine u skladu sa Uputstvima za nacionalna regulatorna tijela na osnovu definicije relevantnih tržišta usvojenih od strane Evropske Komisije 2002. godine.

Nakon sprovedenih analiza, Agencija utvrđuje relevantna tržišta shodno članu 41 Zakona uzimajući u obzir EU praksu. Prilikom utvrđivanja relevantnih tržišta, Agencija razmatra preporuke Komisije o relevantnim tržištima proizvoda i usluga u okviru sektora elektronskih komunikacija podložna ex ante regulativi u skladu sa Direktivom 2002/21/EC Evropskog parlamenta i Savjeta o zajedničkom regulatornom okviru za elektronske komunikacione mreže i usluge (Sl. EK L 114/456 od 08.05.2003. godine) i preporuka Komisije od 17. 12.2007. godine o relevantnim tržištima proizvoda i usluga u okviru sektora elektronskih komunikacija podložna ex ante regulativi u skladu sa Direktivom 2002/21/EC Evropskog Parlamenta i Savjeta o zajedničkom regulatornom okviru za elektronske komunikacione mreže i usluge.

Agencija ima obavezu da preispita uslove na tržištu u cilju analiziranja tržišne pozicije operatora i da potvrdi da li se tržišna pozicija operatora može smatrati značajnom tržišnom snagom (Significant Market Power - SMP). Shodno članu 43 ZEK na osnovu izvršene analize, Agencija određuje operatora sa značajnom tržišnom snagom za svako analizirano tržište. Nakon toga, Agencija propisuje neke od sljedećih mjera koje se odnose na relevantno tržište.

III REGULATIVA (nastavak)

1. ZAKONSKI OKVIR (nastavak)

1.1 Zakon o elektronskim komunikacijama (nastavak)

U skladu sa članom 46, ZEK-a propisuje se da Agencija može (u skladu sa rješenjem iz člana 43, stav 1, ZEK-a), narediti preduzimanje mjera u cilju odvojenog računovodstvenog praćenja poslovnih aktivnosti. Cilj ove obaveze jeste da se obezbijedi kontrola nad neosnovanom unakrsnom subvencionisanju između samih poslovnih aktivnosti.

U skladu sa stavom 1, člana 46 ZEK, operatori imaju obavezu da dostave odgovarajuće računovodstvene evidencije, uključujući i prihode od trećih lica na zahtjev agencije, a sve u cilju podsticanja konkurencije.

1.2. Obaveza nadzora cijena i troškovnog računovodstva

Član 48, ZEK-a reguliše obavezu nadzora cijena i troškovnog računovodstva na sljedeći način:

- Agencija (rješenjem iz člana 43 stav 1, ZEK-a), može narediti preduzimanje mjera u vezi sa pokrivanjem troškova i kontrolom cijena određenih usluga koje se pružaju u cilju obezbjeđivanja interkonekcije, odnosno operatorskog pristupa.
- Agencija može narediti preduzimanje mjera iz stava 1 ovog člana, ako na osnovu analize tržišta ocijeni da bi operator sa značajnom tržišnom snagom, zbog nedostatka efikasne konkurencije ili u cilju njenog suzbijanja, mogao zadržati ili previsoke cijene ili prenisku razliku između maloprodajnih i veleprodajnih cijena.
- Agencija, prilikom naređivanja mjera operatoru iz stava 1 ovog člana, mora uzimati u obzir rizike, ulaganja i obezbjeđenje prihvatljive stope prinosa na investiciona ulaganja operatora.
- Operator kojem je naređeno preduzimanje mjera troškovne orijentacije mora dokazati da su cijene obračunate na osnovu troškova uz prihvatljivu stopu prinosa na investiciona ulaganja. Prilikom provjeravanja ispunjavanja te obaveze Agencija može primijeniti metode troškovnog računovodstva koje su nezavisne od onih koje primjenjuje operator.
Agencija može od operatora rješenjem takođe zahtijevati da obrazloži i po potrebi koriguje cijene, pri čemu teret eventualnog dokazivanja snosi operator.
- Agencija može propisati mehanizam pokrivanja troškova ili metodologiju određivanja cijena po osnovu ovog člana, što mora biti primjereno cilju unaprijeđenja efikasnosti i održive konkurencije, ciljeva razvoja i povećanju dobrobiti za potrošača. Agencija može koristiti i upoređenja sa cijenama na uporedivim tržištima ili tržištima sa razvijenom konkurencijom, uzimajući u obzir specifičnosti domaćeg tržišta.
- Agencija određuje model primjene troškovnog računovodstva, koji operator mora primijeniti. Takođe, Agencija može odrediti oblik i metodologiju vođenja računovodstva, kao i kategorizaciju i vođenje troškova koje operator mora primijeniti.

III REGULATIVA (nastavak)

1. ZAKONSKI OKVIR (nastavak)

1.3. Obaveza vođenja troškovnog računovodstva

Upravo, da bi se u potpunosti sprovela uloga Agencije, propisuje se operatorima sa značajnom tržišnom snagom (SMP) set regulatornih izvještaja, koje imaju za cilj podsticanje konkurencije i pošteno i fer tržišno nadmetanje. Stoga, Agencija uvodi i obavezu dostavljanja regulatornih finansijskih izvještaja, kroz primjenu računovodstvenog odvajanja i troškovnog računovodstva.

Svrha uvođenja obaveze računovodstvenog odvajanja je da pruži detaljne informacije o operativnim troškovima i finansijskim rezultatima za različita tržišta i usluge u odnosu na zakonske finansijske obaveze SMP operatora.

Cilj uvođenja računovodstvenog odvajanja jeste da se obezbijede uslovi za transparentnost i nediskriminaciju, imajući u obzir da rezultat računovodstvenog odvajanja treba da odražava realno poslovanje određenih djelova SMP operatora kao da se radi o posebnim poslovnim cjelinama. Takođe, cilj je i spriječiti povlašćeni tretman sopstvenih poslovnih aktivnosti u odnosu na druge operatore na tržištu, kao i međusobno subvencionisanje koje nije u skladu sa tržišnim principima.

Regulatorni finansijski izvještaji ("RFI") su sastavljeni u skladu sa:

- regulatornim računovodstvenim dokumentom ("RD")
- dokumentom o metodologiji alokacije ("DMA").

RD obuhvata opise politika, metodologija, sistema, procesa i procedura za obračun troškova, prihoda, imovine i obaveza koje se koristi pri izradi RFI.

DMA opisuje metode alokacije koje će se koristiti prilikom alokacije troškova, prihoda i angažovanog kapitala. Metodologija definiše proces i vremenski raspored prema kojem Agencija odobrava/usvaja dokument o metodologiji alokacije. Telenor d.o.o. priprema, objavljuje i zadržava u svom vlasništvu dokument o metodologiji alokacije. Dokument priprema tim za implementaciju troškovnog računovodstva i računovodstvenog odvajanja Telenora.

Nakon što navedena dokumenta dobiju odobrenje Agencije Telenor će internim procedurama definisati način pripremanja RFI i Dokumenta za naredne godine. U okviru internih procedura biće definisane odgovorne osobe za ulazne podatke, proces prikupljanja podataka, praćenje uslova poslovanja, regulatornih zahtjeva, revidiranje dokumenta i slično.

Telenor je dužan da dokument dostavi Agenciji radi davanja saglasnosti. Nakon dobijene saglasnosti dokument ostaje na snazi do trenutka izmjene ili stavljanja van snage na način i pod uslovima predviđenim Metodologijom Agencije.

Telenor d.o.o. će regularno, jednom godišnje, vršiti prilagođavanje i ažuriranje Dokumenta koji će se koristiti za pripremanje RFI-ja za prethodnu godinu ukoliko uslovi poslovanja budu izmjenjeni na način da zahtevaju revidiranje Dokumenta. Prilagođavanje Dokumenta može biti uslovljeno promjenom regulatornih obaveza kao na primjer regulisana tržišta/segmenti/usluge, prelazak na drugu metodologiju troškovnog računovodstva ili promjenom tehnologije. Telenor će svake godine dostaviti Agenciji zahtjev za izmjenama i dopunama Dokumenta, ukoliko za to bude postojala potreba i komuniciraće sa Agencijom kako bi se sadržaj Dokumenta usaglasio sa zahtjevima agencije i pripadajućom regulativom.

III REGULATIVA (nastavak)

1. ZAKONSKI OKVIR (nastavak)

1.4 Relevantna tržišta za računovodstveno odvajanje i troškovno računovodstvo

Savjet Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je 11.11.2011. godine Rješenjem br. 0902-4217/2 odredio Telenor d.o.o. Podgorica kao operatora sa značajnom tržišnom snagom (SMP) na relevantnom tržištu završavanja (terminacije) poziva u sopstvenoj mreži i 10.05.2012. godine Rješenjem br. 01-6169/19-2011 odredio Telenor d.o.o. Podgorica kao operatora sa značajnom tržišnom snagom (SMP) na relevantnom tržištu "Veleprodajno tržište pristupa i započinjanja (originacije) poziva iz javnih mobilnih telefonskih mreža"

Takođe, rješenja koja su navedena sadrže i odgovarajuće regulatorne obaveze operatora za značajnom tržišnom snagom, koje uključuje računovodstveno odvajanje, implementaciju troškovnog računovodstva, kao i nadzor cijena koje će se pojaviti kao rezultat navedenih aktivnosti.

Telenor je u obavezi da pripremi Regulatorne finansijske izvještaje koji će poslije sprovedene nezavisne revizije biti odobreni od strane Agencije i na kraju javno objavljeni.

Dakle, Telenor je u obavezi da Agenciji dostavi Regulatorne finansijske izvještaje (RFI) za dva veleprodajna tržišna segmenta: Terminacija poziva u sopstvenim mrežama i Zapčinjanje (originacija) poziva iz javnih mobilnih telefonskih mreža. U skladu sa članom 3.2. Metodologije računovodstvenog odvajanja i troškovnog računovodstva za mobilne telefonske mreže (Metodologija) koju je propisala Agencija, za 2012. godinu je definisana obaveza obračuna jediničnog troška usluga primenom istorijskog računovodstva kao troškovne osnovice (HCA – Historical cost accounting) i potpuno raspodeljenih troškova (FAC – Fully allocated costs) kao računovodstvene metodologije.

III REGULATIVA (nastavak)

1. ZAKONSKI OKVIR (nastavak)

Regulatorni dokumenti i izvještaji koje će Telenor javno objaviti u skladu sa članom 1.2.4 Metodologije se sledeći:

- Regulatorne finansijske izveštaje
- Regulatorni računovodstveni dokument (RD)
- Dokument o metodi alokacije (DMA)
- Dodatni Ad hoc izvještaji na zahtev Agencije
- Izveštaj nezavisnog revizora

Metodologija članom 2.2.1 definiše sadržaj ovih izveštaja na sledeći način :

- Regulatorne finansijske izveštaje
 - Račun dobitka i gubitka
 - Izveštaj o prosječno angažovanom kapitalu
 - Izveštaj o usklađivanju
 - Izveštaj o jediničnim cijenama
 - Izjava o odgovornosti
 - Izveštaj o transfernim naknadama
 - Ostali podaci
- Računovodstvena dokumentacija
 - Računovodstveni principi
 - Opis troškovnog modela
 - WACC kalkulacije
 - Metode revalorizacije
 - Ostali podaci
- Dokument o metodi alokacije (DMA)
 - Opisi primenjene alokacije troškova u modelu
- Dodatni Ad hoc izvještaji na zahtev Agencije
 - Metodologija definiše neke od izveštaja koji mogu predstavljati zahtev Agencije
- Izveštaj nezavisnog revizora
 - Izveštaj nezavisnog revizora
 - Identifikovane nepravilnosti
 - Preporuke revizora
 - Detaljan opis korišćene metode kontrole

Telenor je dužan da pripremi i dostavi regulatorna dokumenta Agenciji radi davanja saglasnosti nakon čega ostaju na snazi do trenutka izmjene ili stavljanja van snage od strane kompanije Telenor d.o.o. Regulatorni finansijski izvještaji treba da budu sastavljeni na osnovu istorijskog troškovnog računovodstva (Historical Cost Accounting - HCA) kao troškovne osnovice i potpuno raspodijeljenih troškova (Fully Allocated Costs - FAC) kao računovodstvene metodologije za godine koje se završavaju 31.12.2012. i 31.12.2013. godine.

2. RAČUNOVODSTVENI PRINCIPI I NAČELA

2.1. Principi regulatornog računovodstva

Principi regulatornog računovodstva se u suštini odnose na principe koji će važiti za pripremu regulatornih finansijskih izvještaja od strane Telenor-a. Takođe, osim za pripremu regulatornih finansijskih izvještaja Telenor će koristiti ove principe i za metodu alokacije, transferne cijene, kao i za računovodstvenu evidenciju. Ključni principi su sljedeći:

- Troškovna uzročnost – Prihodi, troškovi, imovina i obaveze SMP operatora, biće raspoređeni na različite proizvode i usluge, u skladu sa aktivnostima koje uzrokuju nastanak prihoda, troškova, nabavke imovine i nastanka obaveza SMP operatora.
- Objektivnost i nediskriminacija – Raspodjela prihoda, rashoda, imovine i obaveza treba da bude objektivna i konzistentna za cjelokupno poslovanje operatora.
- Konzistentnost primjene – Obavezu računovodstvenog odvajanja i troškovnog računovodstva potrebno je konzistentno primijenjivati tokom cijelog perioda primjene. Shodno tome, ukoliko dodje do promjene principa, politika i metode raspodjele, potrebno je retroaktivno promijeniti sve regulatorne finansijske izvještaje za ranije periode, ukoliko su efekti promjene materijalno značajni (više od 5% u odnosu na originalnu vrijednost).
- Korišćenje IFRS-a – Ukoliko nije drugačije definisano, operator će koristiti IFRS prilikom izrade regulatornih finansijskih izvještaja, gdje je god to moguće.
- Transparentnost – Informacije koje će biti rezultat regulatornih finansijskih izvještaja su dostupne širokom krugu zainteresovanih strana. Pod tim informacijama se misli na jasno razumijevanje metoda na osnovu kojih se navedeni izvještaji pripremaju. Znači, metodologija koja bude korišćena mora biti transparentna, pa samim tim da se troškovi i prihodi koji se direktno raspodjeljuju na tržišta, proizvode i usluge SMP operatora moraju odvojiti od onih koji su proporcionalno raspoređeni na osnovu uzročnika troška. Osim toga, dokumentacija koja opisuje metodologiju mora biti jasna i sveobuhvatna.
- Prioritet – ako postoji sukob između zahtjeva ili bilo kojeg od ovih računovodstvenih principa isti će se primjenjivati prema redoslijedu naznačenom u ovom dokumentu.

Takođe, bitno je napomenuti da ukoliko postoji sukob između zahtjeva ili bilo kojih računovodstvenih principa, primijenjivaće se redosledom koji je gore naveden.

2.2. Specifičnost politika regulatornog računovodstva

Politikama regulatornog računovodstva definišu se ključni elementi koji u krajnjoj mjeri opredjeljuju nivo troškovne osnovice, kao polazne tačke za računovodstveno odvajanje i troškovno računovodstvo. Osim principa regulatornog računovodstva, računovodstvene politike regulatornog računovodstva obuhvataju opšte prihvaćena računovodstvena načela, kao što su: vijek trajanja imovine, princip vrednovanja imovine i obaveza, momenat priznavanja prihoda i troškova, obezvredjivanje imovine i potraživanja .

Troškovana osnovica za pripremu regulatornih finansijskih izvještaja biće bazirana na troškovnom računovodstvu (Historical Cost Accounting – HCA) za 2012. i 2013. godinu, dok će se regulatorni finansijski izvještaji za 2014. godinu pripremati na osnovu tekućeg troškovnog računovodstva (Current Cost Accounting – CCA) u skladu sa zahtevima važeće regulative.

2. RAČUNOVODSTVENI PRINCIPI I NAČELA (nastavak)

2.3. Finansijsko Računovodstvena osnova

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list CG”, br. 69/2005 i br. 80/2008 i br. 32/2011), odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS”) u Crnoj Gori („Sl. list CG”, br. 69/2002). Shodno tome, Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI”) primjenjuju se za finansijske iskaze koji obuhvataju period koji počinje sa 1. januarom 2003. godine.

Finansijski iskazi su prikazani u formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG", br. 05/2011) koji u pojedinim djelovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa MRS 1 - „Prikazivanje finansijskih iskaza“.

Pored toga, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MSFI i MRS zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevod je objavljen 31. decembra 2009. godine i obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Takođe, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih iskaza.

Pored toga, izmenjeni ili izdati MSFI i interpretacije standarda nakon 31. decembra 2009. godine nisu bili primenjeni prilikom sastavljanja priloženih finansijskih iskaza te ovi finansijski iskazi nisu u skladu sa MSFI.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 2.3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore. Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR).

Prihodi i rashodi mobilne telefonije

Ključne računovodstvene politike koje opredjeljuju osnovicu za alokaciju prihoda, kao i osnovicu za alokaciju troškova mogu se posmatrati sa aspekta.

Priznavanje prihoda

Prihodi se priznaju ukoliko se očekuju ekonomske koristi za Društvo, pod uslovom da se taj iznos može pouzdano izmjeriti. Sledeći kriterijumi moraju takođe biti ispunjeni prilikom priznavanja prihoda:

Prihod od prodaje robe

Prihod se priznaje u trenutku prelaska značajnih rizika i vlasništva nad datom robom sa prodavca na kupca, pod pretpostavkom da se iznos prihoda može pouzdano izmjeriti.

2 RAČUNOVODSTVENI PRINCIPI I NAČELA (nastavak)

2.3 Finansijsko računovodstvena osnova (nastavak)

Pružanje usluga mobilne telefonije

Prihodi od korišćenja mreže priznaju se na osnovu saobraćaja ostvarenog u toku perioda, ili u visini isteklih neiskorišćenih aktiviranih vaučera i elektronskih dopuna. Razgraničeni prihodi od pre-paid saobraćaja, vrijednuju se u visini ukupne vrijednosti aktiviranih vaučera i elektronskih dopuna za svakog pre-paid pretplatnika u odnosu na ostvareni saobraćaj u periodu.

Pretplate

Prihodi od pretplate predstavljaju iznose koji se mjesečno fakturišu post-paid korisnicima nezavisno od stvarno ostvarenog saobraćaja. Prihodi od pretplata se priznaju pravolinijski u toku trajanja pretplatničkog odnosa.

Prihodi od interkonekcije

Prihodi i troškovi interkonekcije proizilaze iz saobraćaja ostvarenog između pretplatnika fiksne telefonije, ili drugih mobilnih operatera i pretplatnika Društva. Prihodi od interkonekcije priznaju se na bazi ostvarenog dolaznog saobraćaja pretplatnika drugih operatera u toku perioda.

Prihodi od roaminga

Prihodi od izlaznog roaminga nastaju po osnovu saobraćaja koji ostvaruje pretplatnik u mreži inostranog operatera prilikom boravka u toj zemlji. Prihod od izlaznog roaminga takođe obuhvata i naknade po osnovu poziva koje pretplatnik prima u mreži inostranog operatera. Prihod od ulaznog roaminga nastaje kada pretplatnici inostranih operatera koriste mrežu Društva. Prihodi ulaznog i izlaznog roaminga priznaju se u bruto iznosu, na bazi ostvarenog saobraćaja u toku perioda.

Naknada za aktivaciju

Naknada za aktivaciju je jednokratna naknada koja se priznaje u momentu kada se pretplatnik inicijalno konektuje na mrežu. Troškovi koji nastaju po osnovu aktiviranja korisnika odnose se prije svega na naknade dilerima, kao i na troškove SIM kartica.

Ostali prihodi prije svega uključuju usluge iznajmljivanja mrežnih kapaciteta, rentiranje telekomunikacione opreme, usluge rentiranja poslovnog prostora itd. Pomenuti prihodi se prikazuju umanjeni za poreze i popuste u onom periodu u kom se usluga izvršila. Prihodi se priznaju ukoliko se mogu pouzdano izmjeriti i kada je vjerovatno da će doći do priliva budućih ekonomskih koristi.

2. RAČUNOVODSTVENI PRINCIPI I NAČELA (nastavak)

2.3. Finansijsko Računovodstvena osnova (nastavak)

Priznavanje troškova

Troškovi operativnog zakupa

Operativni zakup predstavlja zakup u kojem su najveći dio rizika i koristi povezani sa vlasništvom zadržani od strane zakupodavca. Troškovi zakupa najvećim dijelom se odnose na zakup telekomunikacionih linija, poslovnog i skladišnog prostora i ostalih troškova zakupa. Troškovi zakupa iskazani su u stvarno nastalim iznosima, odnosno primjenom proporcionalne metode za period trajanja ugovora o zakupu.

Iznajmljivanje nekretnina, postrojenja i opreme u kojima Telenor preuzima suštinski sve rizike i koristi koji proizilaze iz vlasništva sredstva klasifikuje se kao finansijski lizing. Finansijski lizing se priznaje po fer vrijednosti imovine ili ukoliko je niže po sadašnjoj vrijednosti procijenjenih budućih minimalnih rata. Svaka lizing isplata se alocira između finansijske obaveze i rashoda kamata da bi se dostigla ugovorena kamatna stopa preostalih finansijskih obaveza. Konkretno, Telenor d.o.o. dugoročni zakup optičkih vlakana tretira kao finansijski lizing, shodno MRS.

Interkonekcija

Troškovi interkonekcije nastaju kao rezultat odlaznih poziva ka drugim mrežama, gdje Telenor naplati cjelokupnu tarifu od svog korisnika po važećem cjenovniku za predmetni tarifni paket koji korisnik koristi, dok drugi operater kod kojeg je poziv završen, fakturiše troškove interkonekcije shodno ostvarenoj minutaži i zvaničnom cjenovniku za nacionalnu/međunarodnu terminaciju.

Roaming

Troškovi roaming usluga se evidentiraju kao rezultat ostvarenih poziva našeg korisnika, koji ostvari poziv iz mreže drugog operatora (roaming partner).

Amortizacija

Nematerijalna ulaganja se amortizuju tokom njihovog ekonomskog korisnog vijeka trajanja. Korisni vijek upotrebe nematerijalnih ulaganja nabavljenih u toku godine može se utvrditi u skladu sa trajanjem ugovora o korišćenju tih ulaganja. Ukoliko se ugovorom o korišćenju nematerijalnih ulaganja ne precizira period korišćenja, kao što je to slučaj za softvere, korisni vijek trajanja se uzima na osnovu računovodstvene politike koja tangira ovu oblast.

Amortizacija materijalne imovine se obračunava na nabavnu vrijednost na početku godine kao i na osnovna sredstva stavljena u upotrebu tokom godine, primjenom proporcionalnog metoda u toku njihovog korisnog vijeka upotrebe, koji je definisan računovodstvenim politikama preduzeća. Osnovica za obračun amortizacije je nabavna vrijednost umanjena za eventualnu rezidualnu vrijednost.

Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Društvo ima postojeću obavezu (zakonsku ili ugovornu) koja je rezultat prošlih događaja, kada je vjerovatno da će odlivi ekonomskih koristi nastati radi izmirenja obaveze i kada se iznos može pouzdano kvantifikovati. Ukoliko Društvo očekuje nadoknadu za izvršena rezervisanja, na primjer po osnovu ugovora o osiguranju, takva nadoknada se priznaje kao sredstvo. Međutim, samo u slučaju kada je nadoknada izvjesna, trošak rezervisanja prikazuje se u bilansu uspjeha u iznosu umanjenom za nadoknadu.

2. RAČUNOVODSTVENI PRINCIPI I NAČELA (nastavak)

2.3. Finansijsko Računovodstvena osnova (nastavak)

Tekući porez

Tekuća poreska sredstva i obaveze za tekuću i prethodnu godinu vrednovana su u iznosu za koji se očekuje da će biti povraćen odnosno plaćen nadležnim poreskim organima. Primijenjene poreske stope korišćene pri obračunu tekućih poreskih sredstava i obaveza su određene poreskim propisima primjenljivim na dan ili nakon datuma bilansa stanja. Tekući porez na dobit koji se odnosi na stavke prethodno priznate direktnim knjiženjem na poziciji kapitala priznaje se u kapitalu a ne u bilansu uspjeha. Rukovodstvo periodično procjenjuje primijenjeni poreski tretman pojedinih stavki u poreskom bilansu kod kojih je primjenjiva poreska regulativa podložna različitim tumačenjima i u skladu sa tim evidentira rezervisanja ukoliko su neophodna.

➤ **Priznavanje pozicija bilansa stanja**

Nematerijalna ulaganja iskazana su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumulirani iznos amortizacije i obezvređenje ukoliko je obezvređenje na dan sastavljanja finansijskih izveštaja identifikovano. Nematerijalna ulaganja uključuju: stečena prava kompjuterskog softvera koja ne predstavljaju sastavni dio nabavne vrijednosti hardvera, telekomunikacione i druge licence.

Stečena prava kompjuterskog softvera su kapitalizovana na bazi nastalih nabavnih troškova, kao i troškova nepходnih za inicijalno nesmetano funkcionisanje. Ovi troškovi se amortizuju shodno procijenjenom vijeku trajanja za konkretno sredstvo.

Troškovi nastali po osnovu sticanja licenca su kapitalizovani, uključujući i sve povezane troškove. Korisni vjekovi upotrebe licenci su određeni na osnovu ugovora i amortizovani pravolinijski u toku vremena raspoloživosti licenci.

Nekretnine, postrojenja i oprema su iskazane u visini nabavne vrijednosti, umanjene za akumuliranu amortizaciju i nastalo obezvređenje ukoliko je obezvređenje na dan sastavljanja finansijskih izveštaja identifikovano. Nabavnu vrijednost čini fakturisana vrijednost, uvećana za sve troškove nastale do dovođenja sredstva u odgovarajuće stanje i lokaciju.

Nekretnine, postrojenja i oprema su stalna sredstva koja se priznaju kao sredstvo ukoliko se očekuju buduće ekonomske koristi od upotrebe tog sredstva, a nabavna vrijednost datog sredstva se može pouzdano utvrditi.

Troškovi popravki i održavanja priznaju se kao rashod u periodu u kom su nastali.

Knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme se ispituje u pogledu obezvređenja, onda kada događaji ili promjene u okolnostima ukazuju da knjigovodstvena vrijednost premašuje njihovu nadoknadivu vrijednost.

Nekretnine, postrojenja i oprema isknjižavaju se iz evidencije po otuđenju ili kada se ne očekuju buduće ekonomske koristi od upotrebe ili otuđenja tog sredstva. Dobici ili gubici koji nastaju po osnovu isknjižavanja sredstava (kao razlika između neto prodajne vrijednosti i neto knjigovodstvene vrijednosti) priznaju se u bilansu uspjeha u godini kada je sredstvo otuđeno odnosno prodato.

Naknadna ulaganja u postojeće nekretnine i opremu se priznaju kao sredstvo, tj. kapitalizuju se samo u slučajevima kada je vjerovatno da će se ostvariti buduće ekonomske koristi po osnovu korišćenja u periodu koji je duži od godinu dana i samo ako se naknadna ulaganja mogu pouzdano izmjeriti. Sva ostala ulaganja u održavanje i popravke iskazuju se kao trošak obračunskog perioda u kom su nastali.

2. RAČUNOVODSTVENI PRINCIPI I NAČELA (nastavak)

U slučaju da je na datum sastavljanja sastavljanja finansijskih izvještaja identifikovano obezvređenje nekretnine, postrojenja i opreme kao i nematerijalnih ulaganja, Agencija će o istim biti obavještena pismenim putem.

2.3. Finansijsko Računovodstvena osnova (nastavak)

Tekući porez (nastavak)

Materijalna sredstva u pripremi obuhvataju eksterne usluge, kao i interno generisane usluge za materijalna sredstva koja još nisu aktivirana. Pošto nisu aktivirana, ova sredstva se ne amortizuju. Kada se steknu uslovi za aktiviranje sredstva, cjelokupni iznos se prenosi na odgovarajući konto nekretnina, postrojenja i opreme.

Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit obračunavaju se po metodi obaveza na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u finansijskim izvještajima i njihove vrijednosti za svrhe oporezivanja.

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev:

- ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja „goodwill-a” ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i, u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak; i
- na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim društvima, pridruženim društvima i zajedničkim ulaganjima gdje se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvjesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom roku.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i prenos neiskorišćenih poreskih kredita i poreskih gubitaka, do mjere do koje je izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, prenijeti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev:

- ukoliko su odložena poreska sredstva koja se odnose na privremene razlike nastala iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i, u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak; i
- na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim društvima, pridruženim društvima i zajedničkim ulaganjima odložena poreska sredstva mogu se priznati samo do mjere do koje je izvjesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrijednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na dan svakog bilansa stanja i umanjuje do mjere do koje više nije izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrijednost ili dio vrijednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procjenjuju se na dan svakog bilansa stanja i priznaju do mjere do koje je postalo izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

2. RAČUNOVODSTVENI PRINCIPI I NAČELA (nastavak)

2.3. Finansijsko Računovodstvena osnova (nastavak)

Odloženi porezi (nastavak)

Odložena poreska sredstva i obaveze izračunavaju se primjenom poreske stope za koju se očekuje da će biti efektivna u periodu kada je sredstvo realizovano ili obaveza izmirena, a na bazi zvaničnih poreskih stopa i propisa na dan ili nakon datuma bilansa stanja.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke prethodno priznate izvan bilansa uspjeha se priznaje izvan bilansa uspjeha. Odloženi porez se priznaje u skladu sa transakcijom iz koje proizilazi u okviru bilansa uspjeha ili direktno na poziciji kapitala.

Odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze mogu se prikazati u prebijenom iznosu ukoliko postoji zakonom definisano pravo da se u prebijenom iznosu prikazuju tekuća poreska sredstva i tekuće poreske obaveze i ukoliko se odloženi porezi odnose na istog poreskog obveznika i na istu poresku jurisdikciju.

3. OPIS TROŠKOVNOG MODELA

3.1. Metodologija potpuno raspodjeljenih troškova (Fully Allocated Costs - FAC)

Prema zahtevu Agencije, regulatorni finansijski izvještaji za 2012. godinu moraju biti sastavljeni na osnovu istorijskog računovodstva (Historical Cost Accounting – HCA), kao troškovne osnovice i potpuno raspodijeljenih troškova (Fully allocated cost – FAC), kao računovodstvene metodologije. Primjenom metodologije potpuno raspodjeljenih troškova svi relevantni nastali troškovi, ostvareni prihodi i troškovi ukupno angažovanog kapitala operatora su distribuirani na pripadajuće usluge, za primjenu načela uzročnosti i proporcionalnosti.

Troškovi se mogu alocirati na usluge prema sljedećim kategorijama:

- a) Direktni troškovi: troškovi koji su isključivo nastali za određenu uslugu ili proizvod i računovodstveno su evidentirani uz odgovarajući proizvod, uslugu, imovinu ili funkciju.
- b) Direktno alocirani troškovi: troškovi koji su isključivo nastali za određenu uslugu ili proizvod, ali nisu računovodstveno evidentirani uz odgovarajući proizvod, uslugu, imovinu ili funkciju.
- c) Indirektno alocirani troškovi: troškovi koji čine dio ukupnih zajedničkih troškova, ali koji se mogu pripisati određenoj usluzi ili proizvodu na osnovu opravdanog razloga i jasnog odnosa. Nije zahtijevano da moraju da postoje jednoznačne povezanosti, nego mogu biti u više koraka.
- d) Nealocirani troškovi: troškovi koji su dio ukupnih zajedničkih troškova i ne mogu biti identifikovani za određenu uslugu, proizvod, imovinu ili funkciju na osnovu opravdanog razloga i jasno dokazivog odnosa.

Trošak može biti pripisan uslugama ili skupovima troškova nazvanim mrežne komponente, povezane funkcije ili ostale funkcije. One mogu biti definisane na sljedeći način:

- a) Usluge – ova cjelina sadrži troškove koji mogu biti direktno povezani sa određenom uslugom. Za tu svrhu pojam „usluga“ odnosi se takođe na usluge krajnjim korisnicima i mrežne usluge.
- b) Mrežne komponente – ova cjelina sadrži troškove koji se odnose na različite djelove prenosa, emitiranja i drugih mrežnih djelova i sistema. Troškovi će odgovarati mrežnim dijelovima koji se ne mogu pripisati direktno pojedinoj usluzi, jer su iskorišćeni u pružanju mnogobrojnih usluga.
- c) Povezane funkcije – ova cjelina sadrži troškove maloprodajnih i veleprodajnih funkcija potrebnih za pružanje usluga klijentima ili krajnjim korisnicima (npr. naplata, održavanje i korisnička usluga).
- d) „Ostale“ funkcije – ova cjelina sadrži troškove funkcija koje nisu vezane za pružanje pojedine usluge, ali su važan dio poslovanja preduzeća. Primjeri ovakvog troška su planiranje, trošak administracije i finansija.

Detaljna pravila alokacije su definisana u Dokumentu o metodologiji alokacije (DMA)

Metodologija istorijskog troškovnog računovodstva

Prema metodologiji istorijskog troškovnog računovodstva, bruto knjigovodstvena vrijednost imovine određena je njenom nabavnom cijenom.

Amortizacija se obračunava prema bruto knjigovodstvenoj vrijednosti imovine, a neto knjigovodstvena vrijednost imovine se dobija na način da se bruto knjigovodstvena vrijednost umanjuje za akumuliranu amortizaciju.

3. OPIS TROŠKOVNOG MODELA (nastavak)

3.1. Metodologija potpuno raspodjeljenih troškova (Fully Allocated Costs - FAC) (nastavak)

Telenor će kao polazište za troškovno računovodstvo i računovodstveno odvajanje koristiti zvanične finansijske izvještaje, što će ujedno biti i troškovna osnovica, koja se može iskazati sledećom formulom:

$$\text{Troškovna osnovica} = \text{Opex} + \text{Amortizacija} + \text{WACC} (\text{NBV}_{\text{sr}} + \text{WC}_{\text{sr}})$$

Gdje je:

Opex = operativni troškovi,

Amort = amortizacija obračunata za posmatrani period (neakumulirana amortizacija),

NBV_{sr} = prosječna vrijednost neto knjigovodstvene vrijednosti imovine,

WC_{sr} = prosječna vrijednost obrtnog kapitala i

WACC = prosječna ponderisana cijena kapitala.

Definisanje poslovnih jedinica

Tržište 4 "Originacija poziva i pristup" definisano u Odluci od 31.03.2011. godine predstavlja Veleprodajno tržište pristupa i originacije poziva iz javne mreže mobilne telefonije. Sastoji se od sljedećih veleprodajnih usluga:

Pozivi u mreži (originacija)	Odlazni pozivi
Odlazni međunarodni pozivi	SMS u mreži (originacija)
Odlazni SMS	

Tabela veleprodajnih usluga - originacija poziva

Tržište 7 "Terminacija poziva poslovne jedinice" definisano u Odluci od 3. aprila 2009. godine predstavlja Veleprodajno tržište terminacije poziva u javnim mrežama mobilne telefonije. Sastoji se od sljedećih veleprodajnih usluga:

Pozivi u mreži (terminacija)	Dolazni pozivi
Dolazni međunarodni pozivi	Dolazni SMS
SMS u mreži (terminacija)	

Tabela veleprodajnih usluga – terminacija poziva

Ostale mrežne poslovne jedinice sastavljene su od veleprodajnih usluga koje nisu pružene od originacije mobilnih poziva i terminacije mobilnih poziva i odnose se na:

MMS u mreži	Odlazni MMS
Dolazni MMS	Saobraćaj podataka
Inbound roaming	

Tabela veleprodajnih usluga - ostale mrežne poslovne jedinice

3. OPIS TROŠKOVNOG MODELA (nastavak)

3.1. Metodologija potpuno raspodjeljenih troškova (Fully Allocated Costs - FAC) (nastavak)

Definisanje poslovnih jedinica (nastavak)

Maloprodajno tržište se odnosi na sledeće usluge:

Tabela 1: Usluge na maloprodajnom tržištu

Pozivi u mreži	Odlazni MMS
Dolazni poziv	Odlazni SMS
Odlazni pozivi	Dolazni SMS
Odlazni međunarodni pozivi	SMS u mreži
Dolazni međunarodni pozivi	Prenos Podataka
MMS u mreži	
Dolazni MMS	

3.2. Transferne naknade

Transferne naknade predstavljaju transakcije koje se događaju između poslovnih jedinica, posebnih tržišta i segmenata kod vertikalno integrisanog operatora. Kako bi se pokazala transparentnost i nediskriminacija i kvalitetno obračunali interni troškovi i prihodi po uslugama, potrebno je da operator kreira dokaziv i argumentovan model. Takav model SMP operatora pokazaće odnose između maloprodajnih i veleprodajnih odnosa između tržišta, segmenata i usluga u sklopu ukupnog obima aktivnosti operatora.

Prilikom obračunavanja transfernih naknada potrebno je uzeti u obzir sledeće:

- Svaka naknada mora da bude opravdana i logički objašnjena. Naknade treba da budu nediskriminacione i transparentno prikazane na odvojenim računima.
- Transferne naknade treba da budu određene na osnovu obima pruženih usluga i jediničnih cijena.
- Jedinična cijena treba da bude tržišno orjentisana.
- Kada se usluga prodaje na eksternom tržištu, transferna naknada treba da bude jednaka cijenama navedenim u referentnoj ponudi pristupa i započinjanja poziva u mobilnim mrežama na veleprodajnom nivou.
- Potrebno je obezbijediti doslednost primjene transfernih naknada iz godine u godinu. Svaka promjena mora da bude transparentna i zadovoljavajuća za Agenciju.
- Kada se usluga pruža samo interno, transferne naknade za usluge će biti jednake jediničnom trošku usluge.

Za uspostavljanje transfernih naknada postoje dve opcije: Transferna naknada bazirana na eksternim cijenama ili Transferna naknada bazirana na jediničnoj cijeni usluge. Glavna pretpostavka kod izračunavanja naknada transfernih usluga je da moraju biti identične tržišnoj cijeni. Prema tome, u slučaju kada SMP operator pruža određene usluge interno i na eksternim veleprodajnim tržištima, cijena tih usluga bi trebala da bude jednaka veleprodajnoj cijeni za eksterne klijente. Posljedično, interni prihod veleprodajnog segmenta će biti jednak veleprodajnoj cijeni pomnoženoj sa količinom usluga pruženih maloprodajnom segmentu. Telenor će primenjivati pristup transferne naknade bazirane na eksternim cenama.

3. OPIS TROŠKOVNOG MODELA (nastavak)

3.3. Definicija i obracun WACC-a

Angažovani kapital

U skladu sa članom 2.4. Metodologije, Angažovani kapital obračunava se kao prosjek od početka do kraja fiskalne godine i zasniva se na vrijednostima prikazanim u zvaničnim finansijskim izvještajima.

Ponderisani prosječni ponderisani trošak kapitala

Metoda prosječnog ponderisanog troška kapitala (WACC) je širokoprihvaćena metodologija određivanja cijene troška kapitala, koja se koristi u industriji, pa je samim tim koristi i veliki broj regulatornih tijela.

WACC je metoda određivanja troška kapitala pri čemu je svaki trošak kapitala ponderisan u skladu sa udjelom tog kapitala u finansiranju. WACC kalkulacijom očekivani ukupni prinost na ulaganje u imovinu preduzeća mora predstavljati ukupne očekivane prinost na sopstveni i pozajmljeni kapital, shodno njihovom učešću u ukupnoj strukturi kapitala.

$$WACC = \frac{E}{(D + E)} Re + \frac{D}{(D + E)} Rd (1 - tc)$$

Gdje je:

$\frac{E}{(D+E)}$ = udio vlasničkog kapitala u ukupno investiranom kapitalu

$\frac{D}{(D+E)}$ = udio duga u ukupno investiranom kapitalu

Re = trošak vlasničkog kapitala

Rd = trošak duga

tc = stopa poreza na dobit

Trošak vlasničkog kapitala jednak je zahtijevanom povraćaju akcionara na njihovo ulaganje. On predstavlja očekivanu nadoknadu akcionara za preuzimanje rizika vlasništva nad akcijama i imovinom.

Trošak duga je u suštini kamatna stopa na dugoročne pozajmice.

Budući da se u Metodologiji Agencije zahtijeva računanje troška kapitala prije oporezivanja, u skladu s Metodologijom koristiće se prilagođena formula za izračunavanje WACC-a.

Formula za izračunavanje WACC-a prije oporezivanja je sljedeća:

$$WACC = Re \frac{E}{(D + E)} + Rd \frac{D}{(D + E)} + Re \frac{E}{(D + E)} \frac{tc}{(1 - tc)}$$

Izračunavanje troška kapitala bazira se na Modelu vrednovanja kapitalne imovine (CAPM - Capital Asset Pricing Method). Kako CAPM model služi za izračunavanje troška vlasničkog kapitala nakon oporezivanja, gore navedena formula za izračun WACC-a prikazuje zahtijevani povraćaj na uloženi kapital prije oporezivanja.

3. OPIS TROŠKOVNOG MODELA (nastavak)

3.3 Definicija i obracun WACC-a (nastavak)

Trošak vlasničkog kapitala – Capital Asset Pricing Model (CAPM)

Ponderisani prosječni trošak kapitala (WACC) je najučestalija metoda izračunavanja zahtijevane stope povraćaja na uloženi kapital. Jedan od elemenata je trošak vlasničkog kapitala koji se računa uz pomoć CAPM modela.

CAPM se bazira na teoriji portfolija prema kojoj investitori nisu skloni izlaganju riziku, te iz tog razloga traže način kako da smanje izlaganje rizicima na način da stvaraju divesifikovani portfolio. CAPM formula sadrži dvije komponente rizika: nesistemski i sistemski rizik .

Diversifikovani rizik je onaj rizik koji se može diversifikovati kada je ulaganje dio uravnoteženog, diversifikovanog portfolija.

Nediversifikovani rizik proizlazi iz fluktuacija prinosa koji se ne mogu uravnotežiti diversifikovati velikim i diversifikovanim portfolija.

CAPM uzima u obzir činjenicu da investitori za ulaganje u akcije zahtijevaju premiju u odnosu na bezrizično ulaganje. Takva premija se naziva premija za rizik tržišta i predstavlja premiju da bi se kompenzirao rizik ulaganja na tržištu akcija. Tržišni rizik akcije procjenjuje se mjerenjem osjetljivosti promjene njenih prinosa u sveobuhvatnom tržišnom indeksu. Takva osjetljivost naziva se beta koeficijent akcije.

CAPM model se može prikazati na sljedeći način:

$$R_e = R_f + \beta (R_m - R_f)$$

Gdje je:

R_e = zahtijevana stopa povraćaja na vlasnički kapital

R_f = prinos na bezrizično ulaganje

β = beta koeficijent akcije

$R_m - R_f$ = premija za rizik tržišta

Gore navedeni model počinje sa izračunavanjem prinosa na bezrizično ulaganje. Zahtijevani povračaj na ulaganje se zatim procjenjuje kao zbir prinosa na bezrizično ulaganje i premije za svaki pojedinačni identifikovani rizik. Svaka premija za rizik predstavlja naknadu investitorima za preuzimanje specifičnog rizika.

3. OPIS TROŠKOVNOG MODELA (nastavak)

3.3 Definicija i obracun WACC-a (nastavak)

Beta koeficijent (β)

U CAPM modelu sistematski rizik računa se pomoću Beta koeficijenta (Beta) koji pokazuje odnos kretanja prinosa određenog ulaganja u odnosu na kretanje prinosa na optimalno diversifikovan portfelj.

Kao statistički pojam beta predstavlja očekivani odnos između budućih prinosa predmeta imovine i prinosa na cijelom tržištu. Beta vrijednosti 1.00 označava jednak prinos na određenu imovinu kao prinos na optimalno diversifikovan portfelj investicija (prinosa cjelokupnog tržišta), dok beta manja od 1.00 predstavlja manju sistemsku izloženost na tržišne događaje.

U skladu sa Metodologijom beta koeficijent treba odrediti na osnovu podataka uporedivih kompanija koje se kotiraju na evropskim berzama.

Pri utvrđivanju troška kapitala, potrebno je uzeti u obzir sledeće elemente:

Prinos na bezrizično ulaganje (R_f)

Prinos na bezrizično ulaganje nije lako utvrditi, posebno na tržištima koja nemaju dovoljno razvijeno tržište novca i kapitala. Najčešće se državni dug smatra bezrizičnim ulaganjem, mada je praksa pokazala da ne mora da važi to pravilo. Osim toga, veoma je teško pronaći tip dugoročne hartije od vrijednosti koja odgovara vremenskom intervalu novčanih tokova koji se posmatraju.

CAPM model pretpostavlja postojanje investicije čiju stopu povraćaja investitori percipiraju kao nerizičnu. U skladu s Metodologijom Agencije, korišće se prinos na bezrizično ulaganje koji je jednak aritmetičkoj sredini prinosa do dospelja na 10-godišnje državne obveznice (obveznice Ministarstva finansija Crne Gore) na kraju svakog kalendarskog meseca u godini na koju se odnose regulatorni finansijski izvještaji.

Premija za rizik tržišta

Premija za rizik tržišta predstavlja dodatni prinos koji investitor očekuje za rizik ulaganja u akcije u odnosu na prinos koji bi očekivao kod bezrizičnih ulaganja.

Uzimajući u obzir da crnogorsko tržište još uvijek nije veliko i dovoljno razvijeno, Agencija se odlučila za korišćenje međunarodnih uporednih vrijednosti dobijenih iz priznatih međunarodnih finansijskih izvještaja kao što su studija autora Dimson, Marsh i Staunton ili SBBI publikacija kuće Ibbotson Associates baze.

Trošak duga

Trošak duga predstavlja trošak za kompaniju kada pribavlja dodatna finansijska sredstva, tj. kapital bilo putem finansijskih institucija ili međusobnih zajmova drugih kompanija.

Trošak duga predstavlja ponderisani prosjek svih dugoročnih izvora finansiranja koje preduzeće koristi i čvrsto je vezan sa nivo kamatnih stopa, kao i za fiskalnu politiku.

Trošak duga se računa na bazi sume prinosa na bezrizično ulaganje i odgovarajuće premije za specifičan dug kompanije. Predloženo je da se za izračunavanje premije mogu koristiti podaci uporedivih telekomunikacionih kompanija.

3. OPIS TROŠKOVNOG MODELA (nastavak)

3.3 Definicija i obracun WACC-a (nastavak)

Nerizična stopa povraćaja

U skladu s izračunavanjem troška kapitala, vrijednost nerizične stope baziraće se na podacima o prosječnom prinosu do dospijeaća na državne obveznice u 2012. godini.

Premija na dug određuje se na osnovu razlike između prosječnog prinosa na obveznice telekomunikacionih kompanija u 2012. godini i prosječnog prinosa na državne obveznice navedenih EU zemalja u 2012. godini.

Uporedive kompanije

Pri odabiru uporedivih kompanija, uzeće se u obzir telekomunikacione kompanije sa sličnim portfolijom proizvoda i usluga, koje egzistiraju na uporedivim tržištima.

Na osnovu obračunatih vrijednosti i propisane metodologije kao i tekućih vrijednosti i procjena urađenih od strane Agencije, WACC prije oporezivanja bi trebao da se primjeni na finansijske izvještaje 2011. godine a on će se koristiti za obračun u 2012. godini. Agencija shodno rokovima koje je propisala utvrđuje i obelodanjuje vrednost WACC-a na godišnjem nivou.

IV. REGULATORNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

1. RAČUN DOBITI I GUBITKA

1.1. Račun dobiti i gubitka – PRISTUP I ORIGINACIJA MOBILNIH POZIVA

Račun dobiti i gubitka pristup i originacije mobilnih poziva

Na bazi istorijskog troškovnog računovodstva (HCA)

za koju godinu se završila dd mm gggg

	<u>TEKUĆA GODINA</u> 000 EUR % po liniji	<u>PRETHODNA GODINA</u> 000 EUR % po liniji	<u>% PROMJENA</u> godišnje
PRIHODI			
Interna prodaja			
-usluge koje se pružaju i eksterno			
-usluge koje se pružaju samo interno			
Eksterna prodaja			
UKUPNO PRIHODI OD PRODAJE			
TROŠKOVI			
Troškovi prema drugim segmentima / uslugama			
Operativni troškovi			
-Održavanje			
-Rezervni dijelovi			
-Rezervacije			
-Finansije i naplata			
-Vrijednosno usklađenje potraživanja			
-Trošak marketinga			
-Trošak zaposlenih			
-Amortizacija			
-Trošak usluga			
-Troškovi finansiranja			
-Ostali troškovi (Specificirano po stavkama)			
-Ostali troškovi (Ukupno stavke ispod 5% operativnog troška)			
Ukupno operativni troškovi (HCA osnova)			
UKUPNO TROŠKOVI (HCA OSNOVA)			
DOBIT (HCA osnova)			

IV. REGULATORNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI (nastavak)

1. RAČUN DOBITI I GUBITKA (nastavak)

1.2. Račun dobiti i gubitka – TERMINACIJA MOBILNIH POZIVA

Račun dobiti i gubitka terminacije mobilnih poziva
Na bazi istorijskog troškovnog računovodstva (HCA)
za koju godinu se završila dd mm gggg

	<u>TEKUĆA GODINA</u> <i>000 EUR % po liniji</i>	<u>PRETHODNA GODINA</u> <i>000 EUR % po liniji</i>	<u>% PROMJENA</u> <i>godišnje</i>
PRIHODI			
Interna prodaja			
-usluge koje se pružaju i eksterno			
-usluge koje se pružaju samo interno			
Eksterna prodaja			
UKUPNO PRIHODI OD PRODAJE			
TROŠKOVI			
Troškovi prema drugim segmentima/uslugama			
Operativni troškovi			
-Održavanje			
-Rezervni dijelovi			
-Rezervacije			
-Finansije i naplate			
-Vrijednosno usklađenje potraživanja			
-Trošak marketinga			
-Trošak zaposlenih			
-Amortizacija			
-Trošak usluga			
-Troškovi finansiranja			
-Ostali troškovi (Specificirano po stavkama)			
-Ostali troškovi (Ukupno stavke ispod 5% operativnog troška)			
Ukupno operativni troškovi (HCA osnova)			
UKUPNO TROŠKOVI (HCA OSNOVA)			
DOBIT (HCA osnova)			

IV. REGULATORNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI (nastavak)

1. RAČUN DOBITI I GUBITKA (nastavak)

1.3. Račun dobiti i gubitka – OSTALA TRŽIŠTA

Račun dobiti i gubitka ostalih tržišta

Na bazi istorijskog troškovnog računovodstva (HCA)

za koju godinu se završila dd mm gggg

	<u>TEKUĆA GODINA</u> <i>000 EUR % po liniji</i>	<u>PRETHODNA GODINA</u> <i>000 EUR % po liniji</i>	<u>% PROMJENA</u> <i>godišnje</i>
PRIHODI			
Interna prodaja			
-usluge koje se pružaju i eksterno			
-usluge koje se pružaju samo interno			
Eksterna prodaja			
UKUPNO PRIHODI OD PRODAJE			
TROŠKOVI			
Troškovi prema drugim segmentima/uslugama			
Operativni troškovi			
-Održavanje			
-Rezervni dijelovi			
-Rezervacije			
-Finansije i naplate			
-Vrijednosno usklađenje potraživanja			
-Trošak marketinga			
-Trošak zaposlenih			
-Amortizacija			
-Trošak usluga			
-Troškovi finansiranja			
-Ostali troškovi (Specificirano po stavkama)			
-Ostali troškovi (Ukupno stavke ispod 5% operativnog troška)			
Ukupno operativni troškovi (HCA osnova)			
UKUPNO TROŠKOVI (HCA OSNOVA)			
DOBIT (HCA osnova)			

IV. REGULATORNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI (nastavak)

1. RAČUN DOBITI I GUBITKA (nastavak)

1.4. Račun dobiti i gubitka – MALOPRODAJA I OSTALO

Račun dobiti i gubitka – maloprodaja

Na bazi istorijskog troškovnog računovodstva (HCA)

za koju godinu se završila dd mm gggg

	<u>TEKUĆA GODINA</u> <i>000 EUR % po liniji</i>	<u>PRETHODNA GODINA</u> <i>000 EUR % po liniji</i>	<u>% PROMJENA</u> <i>godišnje</i>
PRIHODI			
Interna prodaja			
-usluge koje se pružaju i eksterno			
-usluge koje se pružaju samo interno			
Eksterna prodaja			
UKUPNO PRIHODI OD PRODAJE			
TROŠKOVI			
Troškovi prema drugim segmentima/uslugama			
Operativni troškovi			
-Održavanje			
-Rezervni dijelovi			
-Rezervacije			
-Finansije i naplate			
-Vrijednosno usklađenje potraživanja			
-Trošak marketinga			
-Trošak zaposlenih			
-Amortizacija			
-Trošak usluga			
-Troškovi finansiranja			
-Ostali troškovi (Specificirano po stavkama)			
-Ostali troškovi (Ukupno stavke ispod 5% operativnog troška)			
Ukupno operativni troškovi (HCA osnova)			
UKUPNO TROŠKOVI (HCA OSNOVA)			
DOBIT (HCA osnova)			

IV. REGULATORNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI (nastavak)

1. RAČUN DOBITI I GUBITKA (nastavak)

1.5. Račun dobiti i gubitka – KONSOLIDOVANI

Konsolidovani račun dobiti i gubitka

Na bazi istorijskog troškovnog računovodstva (HCA)

za koju godinu se završila dd mm gggg

	<u>TEKUĆA GODINA</u> 000 EUR % po liniji	<u>PRETHODNA GODINA</u> 000 EUR % po liniji	<u>% PROMJENA</u> godišnje
PRIHODI			
Interna prodaja			
-usluge koje se pružaju i eksterno			
-usluge koje se pružaju samo interno			
Eksterna prodaja			
UKUPNO PRIHODI OD PRODAJE			
TROŠKOVI			
Troškovi prema drugim segmentima/uslugama			
Operativni troškovi			
-Održavanje			
-Rezervni dijelovi			
-Rezervacije			
-Finansije i naplate			
-Vrijednosno usklađenje potraživanja			
-Trošak marketinga			
-Trošak zaposlenih			
-Amortizacija			
-Trošak usluga			
-Troškovi finansiranja			
-Ostali troškovi (Specificirano po stavkama)			
-Ostali troškovi (Ukupno stavke ispod 5% operativnog troška)			
Ukupno operativni troškovi (HCA osnova)			
UKUPNO TROŠKOVI (HCA OSNOVA)			
DOBIT (HCA osnova)			

IV. REGULATORNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI (nastavak)

2. IZVJEŠTAJ O PROSJEČNOM ANGAŽOVANOM KAPITALU

2.1. Izvještaj o prosječno angažovanom kapitalu – PRISTUP I ORIGINACIJA MOBILNIH POZIVA

	<u>TEKUĆA GODINA</u> 000 EUR % po liniji	<u>PRETHODNA GODINA</u> 000 EUR % po liniji	<u>% PROMJENA</u> godišnje
PRIHODI			
Interna prodaja			
-usluge koje se pružaju i eksterno			
-usluge koje se pružaju samo interno			
Eksterna prodaja			
UKUPNO PRIHODI OD PRODAJE			
TROŠKOVI			
Troškovi prema drugim segmentima/uslugama			
Operativni troškovi			
-Održavanje			
-Rezervni dijelovi			
-Rezervacije			
-Finansije i naplata			
-Vrijednosno usklađenje potraživanja			
-Trošak marketinga			
-Trošak zaposlenih			
-Amortizacija			
-Trošak usluga			
-Troškovi finansiranja			
-Ostali troškovi (Specificirano po stavkama)			
-Ostali troškovi (Ukupno stavke ispod 5% operativnog troška)			
Ukupno operativni troškovi (HCA osnova)			
UKUPNO TROŠKOVI (HCA OSNOVA)			
DOBIT (HCA osnova)			
POVRAT NA PROSJEČNO ANGAŽOVANI KAPITAL I PRIHODI za godinu gggg			
POVRAT NA PRIHOD OD PRODAJE			

IV. REGULATORNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI (nastavak)

2. IZVJEŠTAJ O PROSJEČNOM ANGAŽOVANOM KAPITALU (nastavak)

2.2. Izvještaj o prosječno angažovanom kapitalu – TERMINACIJA MOBILNIH POZIVA

	<u>TEKUĆA GODINA</u> 000 EUR % po liniji	<u>PRETHODNA GODINA</u> 000 EUR % po liniji	<u>% PROMJENA</u> godišnje
PRIHODI			
Interna prodaja			
-usluge koje se pružaju i eksterno			
-usluge koje se pružaju samo interno			
Eksterna prodaja			
UKUPNO PRIHODI OD PRODAJE			
TROŠKOVI			
Troškovi prema drugim segmentima/uslugama			
Operativni troškovi			
-Održavanje			
-Rezervni dijelovi			
-Rezervacije			
-Finansije i naplata			
-Vrijednosno usklađenje potraživanja			
-Trošak marketinga			
-Trošak zaposlenih			
-Amortizacija			
-Trošak usluga			
-Troškovi finansiranja			
-Ostali troškovi (Specificirano po stavkama)			
-Ostali troškovi (Ukupno stavke ispod 5% operativnog troška)			
Ukupno operativni troškovi (HCA osnova)			
UKUPNO TROŠKOVI (HCA OSNOVA)			
DOBIT (HCA osnova)			
POVRAT NA PROSJEČNO ANGAŽOVANI KAPITAL I PRIHODI za godinu gggg			
POVRAT NA PRIHOD OD PRODAJE			

IV. REGULATORNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI (nastavak)

2. IZVJEŠTAJ O PROSJEČNOM ANGAŽOVANOM KAPITALU (nastavak)

2.3. Izvještaj o prosječno angažovanom kapitalu – OSTALA TRŽIŠTA

	<u>TEKUĆA GODINA</u> 000 EUR % po liniji	<u>PRETHODNA GODINA</u> 000 EUR % po liniji	<u>% PROMJENA</u> godišnje
PRIHODI			
Interna prodaja			
-usluge koje se pružaju i eksterno			
-usluge koje se pružaju samo interno			
Eksterna prodaja			
UKUPNO PRIHODI OD PRODAJE			
TROŠKOVI			
Troškovi prema drugim segmentima/uslugama			
Operativni troškovi			
-Održavanje			
-Rezervni dijelovi			
-Rezervacije			
-Finansije i naplata			
-Vrijednosno usklađenje potraživanja			
-Trošak marketinga			
-Trošak zaposlenih			
-Amortizacija			
-Trošak usluga			
-Troškovi finansiranja			
-Ostali troškovi (Specificirano po stavkama)			
-Ostali troškovi (Ukupno stavke ispod 5% operativnog troška)			
Ukupno operativni troškovi (HCA osnova)			
UKUPNO TROŠKOVI (HCA OSNOVA)			
DOBIT (HCA osnova)			
POVRAT NA PROSJEČNO ANGAŽOVANI KAPITAL I PRIHODI za godinu gggg			
POVRAT NA PRIHOD OD PRODAJE			

IV. REGULATORNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI (nastavak)

2. IZVJEŠTAJ O PROSJEČNOM ANGAŽOVANOM KAPITALU (nastavak)

2.4. Izvještaj o prosječno angažovanom kapitalu – MALOPRODAJA I OSTALO

	<u>TEKUĆA GODINA</u> 000 EUR % po liniji	<u>PRETHODNA GODINA</u> 000 EUR % po liniji	<u>% PROMJENA</u> godišnje
PRIHODI			
Interna prodaja			
-usluge koje se pružaju i eksterno			
-usluge koje se pružaju samo interno			
Eksterna prodaja			
UKUPNO PRIHODI OD PRODAJE			
TROŠKOVI			
Troškovi prema drugim segmentima/uslugama			
Operativni troškovi			
-Održavanje			
-Rezervni dijelovi			
-Rezervacije			
-Finansije i naplata			
-Vrijednosno usklađenje potraživanja			
-Trošak marketinga			
-Trošak zaposlenih			
-Amortizacija			
-Trošak usluga			
-Troškovi finansiranja			
-Ostali troškovi (Specificirano po stavkama)			
-Ostali troškovi (Ukupno stavke ispod 5% operativnog troška)			
Ukupno operativni troškovi (HCA osnova)			
UKUPNO TROŠKOVI (HCA OSNOVA)			
DOBIT (HCA osnova)			
POVRAT NA PROSJEČNO ANGAŽOVANI KAPITAL I PRIHODI za godinu gggg			
POVRAT NA PRIHOD OD PRODAJE			

IV. REGULATORNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI (nastavak)

2. IZVJEŠTAJ O PROSJEČNOM ANGAŽOVANOM KAPITALU (nastavak)

2.5. Izvještaj o prosječno angažovanom kapitalu – KONSOLIDOVANI

	<u>TEKUĆA GODINA</u> 000 EUR % po liniji	<u>PRETHODNA GODINA</u> 000 EUR % po liniji	<u>% PROMJENA</u> godišnje
PRIHODI			
Interna prodaja			
-usluge koje se pružaju i eksterno			
-usluge koje se pružaju samo interno			
Eksterna prodaja			
UKUPNO PRIHODI OD PRODAJE			
TROŠKOVI			
Troškovi prema drugim segmentima/uslugama			
Operativni troškovi			
-Održavanje			
-Rezervni dijelovi			
-Rezervacije			
-Finansije i naplata			
-Vrijednosno usklađenje potraživanja			
-Trošak marketinga			
-Trošak zaposlenih			
-Amortizacija			
-Trošak usluga			
-Troškovi finansiranja			
-Ostali troškovi (Specificirano po stavkama)			
-Ostali troškovi (Ukupno stavke ispod 5% operativnog troška)			
Ukupno operativni troškovi (HCA osnova)			
UKUPNO TROŠKOVI (HCA OSNOVA)			
DOBIT (HCA osnova)			
POVRAT NA PROSJEČNO ANGAŽOVANI KAPITAL I PRIHODI za godinu gggg			
POVRAT NA PRIHOD OD PRODAJE			

IV. REGULATORNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI (nastavak)

3. KONSOLIDOVAN IZVJEŠTAJ

Izveštaj o usklađivanju – račun dobiti i gubitka – KONSOLIDOVANI

	<u>Pristup i originacija mobilnih poziva</u>	<u>Terminacija mobilnih poziva</u>	<u>Ostala Tržišta</u>	<u>Maloprodaja</u>	<u>Ostale usluge</u>
TELEKOMUNIKACIONA TRŽIŠTA/USLUGE					
REZIDUALNE USLUGE/TRŽIŠTA (npr. Netelekomunikacione usluge/tržišta)					
UKUPNO					
Eliminacija interkompanijskih prihoda i troškova					
Dugovanje/potrživanje od kamata i slične naknade					
Raspodjela dobiti od povezanih lica					
Lica sa manjinskim udjelom					
Raspodjela dobiti od povezanih lica / goodwill amortizovan na povezana lica					
Lica sa manjinskim udjelom					
Porez na dobit osnovne aktivnosti					
Dividenda plaćena i predložena					
Iznos bez finansijske imovine i investicije koja se vodi kao obrtna sredstva					
Nerelevantni vanredni operativni troškovi mreže					
Nerelevantni vanredni operativni troškovi povezanih lica					
Uticaj promjene na vijek trajanja imovine					
Ostalo					
USKLAĐIVANJE (ako je potrebno)					
KAKO STOJI U GODIŠNJEM IZVJEŠTAJU					

IV. REGULATORNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI (nastavak)

4. IZVJEŠTAJ O JEDINIČNIM TROŠKOVIMA

Ruting matrica	Jedinični	Jedinični trošak mrežnih komponenti*											
	trošak usluge EUR/100	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Usluge													
Originacija poziva													
Terminacija poziva													
Pozivi u mreži (originacija)													
Pozivi u mreži (terminacija)													
SMS u mreži (originacija)													
SMS u mreži (terminacija)													
SMS originacija													
SMS terminacija													
MMS u mreži													
MMS originacija													
MMS terminacija													
Podaci													

IV. REGULATORNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI (nastavak)

5. IZVJEŠTAJ O TRANSFERNIM NAKNADAMA

IZVJEŠTAJ O TRANSFERNIM NAKNADAMA
za godinu koje se završila dd mm gggg

MALOPRODAJNA USLUGA (ili ostalo)	VELEPRODAJNA USLUGA	ODREĐIVANJE NAKNADE	JEDINICA ODREĐIVANJE NAKNADE	KOLIČINA USLUGA	UKUPNO
Pozivi u mreži	Pozivi u mreži (originacija)	xx	a	a'	A= a*a'
	Pozivi u mreži (terminacija)	xx	b	b'	B= b*b'
Odlazni pozivi	Odlazni pozivi	xx	c	c'	C= c*c'
Dolazni pozivi	Dolazni pozivi	xx	d	d'	D= d*d'
Međunarodni pozivi	Odlazni međunarodni pozivi	xx	e	e'	E= e*e'
	Dolazni međunarodni pozivi	xx	f	f'	F= f*f'
SMS u mreži	SMS u mreži (originacija)	xx	g	g'	G= g*g'
	SMS u mreži (terminacija)	xx	h	h'	H= h*h'
Odlazni SMS	Odlazni SMS	xx	i	i'	I= i*i'
Dolazni SMS	Dolazni SMS	xx	j	j'	J= j*j'
MMS u mreži	MMS u mreži (originacija)	xx	k	k'	K= k*k'
	MMS u mreži (terminacija)	xx	l	l'	L= l*l'
Odlazni MMS	Odlazni MMS	xx	m	m'	M= m*m'
Dolazni MMS	Dolazni MMS	xx	n	n'	N= n*n'
Podaci	Podaci	xx	z	z'	Z= z*z'
UKUPNO ZA USLUGU 1					A+B+C+....Z